

Kuukausiraportti – elokuu 2023

2146/02.00.02/2023

Aluehallitus 13.10.2023 § 222

Lisätiedot	Talousjohtaja Ismo Rouvinen ismo.rouvinen@siunsote.fi Puh. 013 330 4506
Päätösehdotus	Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi: Aluehallitus merkitsee kuukausiraportin elokuulta tiedokseen.
Päätös	Hyväksyttiin.
Selostus	<p>Aluehallituksen hyväksymän talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti toiminnan ja talouden toteutumista käsitellään kuukausittain raportointijohtoryhmässä sekä aluehallituksessa. Lisäksi taloudesta ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksilla aluevaltuustolle, aluehallitukselle ja tarkastuslautakunnalle.</p> <p>Osavuosikatsauksia tehdään kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan.</p> <p>Talouden toteutumista on arvioitava kokonaisuutena ja aluehallitukselle laaditaan tulosennuste sekä katsaus strategisten mittareiden ja talouden tavoiteohjelman toteumasta kuukausiraportoinnin yhteydessä. Mikäli talousarvio uhkaa ylittyä, on ryhdyttävä toimenpiteisiin talousarviossa pysymiseksi. Toimialuejohtajat vastaavat johtamiensa alueiden talousarvioseurannan toteuttamisesta ja vastuutuksesta yhteisesti sovitun kuukausirytmityksen mukaisesti.</p> <p>Hyvinvointialueen strategiset mittarit (taulukko 1) on johdettu seitsemästä strategisesta tavoitteesta. Strategiset tavoitteet ovat samat kaikille toimialueille. Koska kaikkien strategisten tavoitteiden mittarit eivät sovellu sellaisinaan jokaiselle toimialueelle, toimialueet johtavat omat mitattavat tavoitteensa hyvinvointialueen mittaristosta. Kuluvalle vuodelle strategisten mittareiden toteuttamista on automatisoitu ja visualisointia uudistettu.</p> <p>Mittaristosta hyte-kerroin, tyhy-kyselyn johtamisen mittari sekä tulevaisuuteen katsovan päätöksenteon arviointi tehdään vain kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Muita mittareita seurataan kuukausittain osana kuukausiraporttia.</p> <p>Tavoitteenamme on, että monikanavainen palveluverkkomme vastaa väestön palvelutarvetta. Tämän mittarin osalta tavoitteena oli, että</p>

palveluverkkosuunnitelman päivittäminen on valmis kesäkuun 2023 loppuun mennessä. Aluevaltuusto hyväksyi palvelustrategian ja sen yhdessä myös palveluverkkosuunnitelman uudistamisen 22.6.2023, joten tämä tavoite on toteutunut.

Tavoitteenamme on, että palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja oikea-aikaisuus paranevat vuoden 2023 aikana, jota seurataan palveluja tuottavien toimialueiden määrittämällä mittareilla. Hyvinvointialueitasolla toimialueiden mittareiden keskiarvo on 85,6 %, joka on tavoitetaso 80 % yläpuolella eli tämä tavoite on tällä hetkellä toteutunut. Tunnusluku on parantunut edellisestä kuukaudesta 3,2 prosenttiyksikköä. Vuoden 2024 talousarviossa on tärkeää huomioida lisäpanostukset palvelujen lakisääteisyys saavuttamiselle, mikä on tärkeää huomioida myös strategisen mittarin tavoitearvon asettamisessa.

Henkilöstöön liittyvistä tavoitteista pyrimme henkilöstön pitovoiman kasvattamiseen edellisvuodesta sekä työkykyisten päivien lisäämiseen. Henkilöstöön liittyvien tietojen valmistelua on alkuvuoden aikana vaikeuttanut henkilöstötietojärjestelmän uudistaminen, missä sekä palvelukeskus että ohjelmistotoimittaja eivät ole onnistuneet. Elokuun tietojen perusteella näyttää, että vakituisen henkilöstön pitovoima olisi lisääntymässä, koska henkilöstön lähtövaihtuvuus on tavoitteen mukainen. Myös työkykyisten päivien määrä on tavoitteen mukaisesti lisääntymässä, koska sairauspoissaolot näyttäisivät vähentyneen yli 14 % edellisestä vuodesta.

Tavoitteenamme on, että toimintamme on tuloksellista, laadukasta ja kustannusvaikuttavaa. Hyvinvointialueen rahoitusmallissa vuosikate on tunnusluku, jonka perusteella tulevien vuosien lainanottovaltuudet määritellään. Ensimmäisen toimintavuotemme tavoitteena on, että vuosikate on vähintään poistojen suuruinen, joka tarkoittaa 14,4 milj. euron tasoa. Tämä taso on mahdollista saavuttaa vasta ylimääräisen kertaerän kohdentumisen myötä, jonka huomioiminen vuoden 2023 talousarviossa vaatii alkuperäisen talousarvion muuttamista. Hyvinvointialue-tasolla tavoitteen toteutumista seurataan tilikauden tulosenusteiden perusteella kuukausittain. Ensimmäinen arvio ylimääräisen kertaerän suuruudesta on n. 42 milj. euroa, mutta sen arvioitua suuremmasta määrästä huolimatta talouskehitys näyttää siltä, että asetettu vuosikatetavoite ei ole toteutunut. Lopullinen tieto kertaerän suuruudesta on ministeriön ilmoituksen mukaan tiedossa 10.10.2023. Tällä tulee olemaan vaikutusta kuluvan vuoden ennusteen laatimiseen, joka huomioidaan 3. osavuositarkastuksessa.

Elokuun tulosenuste (taulukko 2) on laadittu tiedossa olevien talousarviomuutostekijöiden sekä alkuvuoden toteuman perusteella. Tulosenusteeseen vaikuttaviin muutostekijöihin liittyen valtio on myöntänyt hyvinvointialueille 350 milj. euroa erillistä valtionavustusta toiminnan vakiinnuttamiseen. Pohjois-Karjalan osuus tästä valtionavustuksesta on reilut 10,6 milj. euroa, jota on mahdollista käyttää vuoden 2025 loppuun saakka. Vuodelle 2023 tästä erästä on ennusteessa huomioitu vajaa kolmannes eli 3,3 milj. euroa. Muilta osin toimintatuotoissa ei ole merkittäviä muutoksia tiedossa.

Valtionrahoituksessa on huomioitu lopullisen rahoituspäätöksen 0,9 milj. euron vähenemä sekä n. 42 milj. euron ylimääräisen kertaerän ensimmäinen tiedossa oleva arvio rahoituksen lisääntymisestä.

Tulosennusteeseen vaikuttavien toimintakulujen muutostekijöiden suhteen merkittävien yksittäinen talouteen vaikuttava tekijä on yksityisten palvelutuottajien hoiva-asumiseen tekemät hintojen korotukset, joiden kustannusvaikutusten arvioidaan olevan vähintään 18 milj. euron luokkaa ikäihmisten toimialueella. Kokonaisuutena palvelujen ostojen arvioidaan ylittävän alkuperäinen talousarvio yli 69 milj. euroa ja muutettu talousarvio puolestaan olisi ylityksessä yli 57 milj. euroa. Tämä ylitys koostuu yksityisten palvelutuottajien hintojen korotuksesta sekä 40 milj. euron muusta ylityksestä, joka sisältää myös muille toimialueille kohdentuvia hintojen korotuksia. Palvelujen ostojen alkuperäinen talousarvio on noin 40 milj. euroa edellisvuoden toteumaa pienempi, joten palvelujen ostojen liian tavoitteellinen talousarvio tulee ylittymään merkittävästi ja tilanne on kuukausi kuukaudelta mennyt huonompaan suuntaan toteutuneiden kulujen osalta. Ilman yksityisen sektorin palvelutuotantoon kohdentuvia hintojen korotusten vaikutuksia palvelujen ostojen toteuma olisi kuitenkin suhteellisen lähellä edellisvuoden toteumaa.

Henkilöstökuluihin on tulossa ylimääräistä kasvupainetta arviolta yli 6 milj. euroa ventialojen palkankorotusten myötä, koska hyvinvointialueiden työntekijöiden palkkaratkaisu oli osittain kytketty ventialojen palkkaratkaisuun. Lisäksi pelastuslaitoksen työaikaneuvottelut poikkeusluvan mukaisesta työajasta ovat tuomassa noin 0,8 milj. euron ylimääräisen kustannusvaikutuksen talousarvioon nähden. Henkilöstön saatavuus on tällä hetkellä organisaation suurin haaste ja henkilöstökulujen alkuvuoden kehityksen perusteella näyttää, että muilta osin henkilöstökulut tulisivat alittumaan noin 12 milj. euroa. Tämä arvio on pienentynyt aikaisempien ennusteiden tilanteesta, koska talousarvion laadinnan yhteydessä tehty sopimuskorotusten varaus oli jäänyt purkamatta yhteisistä palveluista. Lomapalkkavelan kasvua henkilöstökuluissa arvioidaan olevan noin 3 milj. euroa, jonka alentamiseksi on aloitettu korostetut toimenpiteet johtoryhmän toimesta. Kokonaisuutena henkilöstökulujen arvioidaan toteutuvan yli 4 milj. euroa talousarviota suurempana.

Materiaaliostoissa talousarvio näyttäisi osoittautuvan myös liian tavoitteelliseksi ja ylitystä tässä kulueräkokonaisuudessa arvioidaan tulevan reilut 3 milj. euroa. Avustuksista varsinkin ikäihmisten palveluissa siirtymää palveluseteleistä palvelujen ostojen piiriin näyttäisi edelleen olevan. Muut toimintakulut näyttäisivät toteutuvan muutetun talousarvion mukaisesti.

Kun tiedossa olevat arviot sekä tulo- että menopuolen merkittävimmistä tekijöistä huomioidaan, hyvinvointialueen kuluva vuosi on muodostumassa alijäämäiseksi parhaillaan toteutuksessa olevasta talouden tavoiteohjelmasta huolimatta. Elokuun tietojen perusteella laaditun tuloslaskelmaennusteen mukaan kuluva vuosi olisi päätyvässä noin 22,5

milj. euroa alijäämäiseksi, mikä tarkoittaa, että taloustilanne on pysynyt edellisen kuukauden tasolla.

Talouden tavoiteohjelman avulla etsitään keinoja talousarviossa pysymiseksi. Kuluvaan vuoden tavoiteohjelman koko on 26 milj. euroa. Toimialueet ovat valmistelleet toimenpiteitä TA23-kirjassa päätettyjen toimialuekohtaisten euromääräisten tavoitteiden mukaisesti. Elokuun tietojen perusteella tehty tarkastelu osoittaa, että talouden tavoiteohjelmasta (taulukko 3) on toimialuejohtajien mukaan toteutuksessa 25,4 milj. euroa (98 %). Epävarmoja tai aloittamatta olevia toimenpiteitä on 0,4 milj. euroa (1,6 %), jotka ovat pääasiassa palveluverkon valmisteluun liittyviä. Tulosennusteessa on arvioitu, että talouden tavoiteohjelma tulisi toteutumaan täysimääräisesti, koska aluevaltuuston päätös palveluverkosta on tehty 22.6.2023.